

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexă
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.2/7 din 25.02.2016*

CURRICULUM la disciplina

“MANAGEMENTUL ORGANELOR PROCURATURII ȘI ETICA PROFESIONALĂ A PROCURORULUI”

(candidații la funcția de procuror)

AUTORI:

Alexandru NICHITA
Procuror, șef – interimar al
Direcției Investigații Generale,
Procuratura Generală,
Președinte al Colegiului disciplinar
formator INJ

Eduard BULAT
Procuror, șef al Secției
combatere trafic de ființe umane,
Procuratura Generală
formator INJ

_____ AVIZAT
Șef Direcție instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2016

I. PRELIMINARII

Etica profesională a procurorului constituie un ansamblu de norme de conduită care îi revin procurorului în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu și în viața privată.

Deoarece supremația legii poate exista doar într-un stat de drept, puternic și integru, procurorii în virtutea profesiei prestate trebuie să se bucure de o reputație impecabilă și să respecte cele mai înalte standarde de etică și conduită.

Conformarea standardelor de etică și conduită, va consolida integritatea organelor procuraturii, încrederea populației în procuratură și va contribui esențial la promovarea imaginii organelor Procuraturii atât în țară cât și peste hotare.

Studierea acestei discipline de către audienți, candidați la funcția de procuror este relevantă pentru cunoașterea de către aceștia a exigențelor procurorului, a modului de tratare a diverselor situații și dileme etice.

De asemenea va contribui la rezolvarea și aprecierea corectă a cazurilor concrete de încălcare a eticii de procuror, întocmirea proiectelor de Hotărâri ale Colegiului disciplinar.

Disciplina „*Managementul organelor procuraturii și etica profesională a procurorului*” conține aspecte teoretice și procedee de formare a aptitudinilor de management eficient pentru viitorii procurori la diferite nivele instituționale.

Disciplina este predestinată candidaților la funcția de procuror și reprezintă volumul de cunoștințe necesar pentru a asigura formarea aptitudinilor de manager ale audienților în calitate de conducători ai urmăririi penale în raport cu ofițerii de urmărire penală.

De asemenea cursul are ca scop formarea la audienți a aptitudinilor de conducător al echipei de procurori din subordine.

Instruirea are ca scop de a pregăti procurorii pentru a acționa în cadrul echipei, atât în calitate de conducător, cât și membru executor, ceea ce va contribui la consolidarea eforturilor la realizarea scopurilor și obiectivelor stabilite față de fiecare colectiv de procurori.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul, va obține următoarele competențe:

- să poată identifica care sânt principiile eticii și conduitei procurorului;
- să poată identifica prevederile standardelor internaționale și naționale privind etica procurorului, evoluția și istoria acestora;
- să poată identifica vulnerabilitățile în activitatea de procuror și să propună măsuri concrete de diminuare a acestora;
- să poată determina modul de soluționare a situațiilor etice și să identifice încălcările pasibile de sancționare disciplinară;
- să determine competențele și atribuțiile secției securitate internă, ale organelor de autoadministrare a procurorilor la soluționarea situațiilor etice;
- să poată determina formele de răspundere a procurorilor pentru încălcările admise în timpul exercitării obligațiilor de serviciu și în viața privată;
- să proiecteze hotărâri ale organelor de autoadministrare a procurorilor în situații etice concrete;
- să-și formeze aptitudini de organizarea a lucrului în echipă: stabilirea obiectivelor pentru echipă, monitorizarea executării acestora și evalua performanțelor;
- să poată soluționa conflictele în cadrul echipei;
- să poată organiza și conduce echipa la efectuarea urmăririi penale;
- să poată organiza și conduce echipa de procurori din subordine.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

- La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:
- cunoască principiile eticii și conduitei procurorului;
  - cunoască prevederile standardelor internaționale și naționale privind deontologia și etica procurorului, istoria și evoluția acestora;
  - identifice riscurile instituționale, vulnerabilitățile în activitatea de procuror și să propună măsuri concrete de diminuare a acestora;
  - întocmească proiecte ale actelor emise de organelor de autoadministrare a procurorilor la soluționarea situațiilor de etică și conduită a procurorului;
  - determine formele responsabilității procurorilor pentru încălcările de lege admise în timpul serviciului și în viața privată;
  - aprecieze acțiunile, inacțiunile procurorului în situații concrete, care urmează a fi aplicate procurorilor pentru încălcările admise;
  - cunoască principiile generale ale managementului;
  - formeze și să conducă activitatea unei echipe la efectuarea urmăririi penale;
  - conducă activitatea unui colectiv de procurori.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Managementul organelor procuraturii și etica profesională a procurorului	Alexandru NICHITA	II	38(6/32)	3	16	Examen
	Eduard BULAT			3	16	

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore Practice
1.	Standarde etice pentru procurori	1	6
2.	Integritatea procurorului Factorii de risc instituționali în activitatea procurorilor	1	5
3.	Răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorilor	1	5
4.	Aspecte generale cu privire la management.	1	6
5.	Procuror conducător al grupului de urmărire penală	1	5
6.	Procuror conducător al echipei de procurori	1	5
TOTAL		6	32

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Standardele etice pentru procurori</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Istoricul deontologiei și eticii procurorului în Republica Moldova; Scopul și sarcinile deontologiei și eticii procurorului; Standardele internaționale privind deontologia și etica procurorului. Standardele naționale ale deontologiei și eticii procurorului. Reglementări ale comportamentului procurorului în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu și în afara orelor de lucru și evoluția acestora în Republica Moldova.	<p style="text-align: center;"><i>Curs</i> Prelegere. Discuție.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i> Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Să cunoască istoricul deontologiei și eticii procurorului în Republica Moldova, evoluția acestora. Necesitatea adoptării Codurilor deontologice și de etică ale procurorului, reglementările prevăzute în aceste coduri. Să cunoască principiile eticii și conduitei pe care trebuie să le respecte procurorul. Locul și importanța deontologiei și eticii procurorului în activitatea organelor Procuraturii. Analiza structurală și a conținutului Codurilor deontologice și de etică ale procurorului din 2000, 2004, 2007, 2011. Analiza structurală și a conținutului Codului de etică și conduită al procurorului din 2015. Să formuleze situații de încălcare a principiilor eticii și conduitei procurorului.		
<i>Tema 2. Integritatea procurorului. Factorii de risc instituționali în activitatea procurorilor</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Caracteristica și sarcinile integrității procurorului. Mecanismele de consolidare a integrității în organele Procuraturii Cadrul juridic internațional, național și	<p style="text-align: center;"><i>Curs</i> Prelegere.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i> Brainstorming.</p>

<p>departamental de asigurare a integrității în organele procuraturii.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Vulnerabilitățile în activitatea procurorului 5. Măsurile de diminuare a vulnerabilităților și asigurarea funcționării eficiente a organelor Procuraturii. 6. Factorii de risc instituționali și influența acestora la îndeplinirea sarcinilor organelor procuraturii. 7. Clasificarea factorilor de risc instituționali, importanța identificării acestora. 8. Necesitatea diminuării și iradierii fenomenelor negative în activitatea procurorilor. 9. Rolul procurorilor conducători și măsurile de diminuare a riscurilor instituționale <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza, caracteristica și sarcinile integrității procurorului 2. Identificarea și analiza mecanismelor de consolidare a integrității în organele Procuraturii 3. Aprecierea cadrului juridic internațional, național și departamental de asigurare a integrității în organele Procuraturii. 4. Identificarea și aprecierea vulnerabilităților în organele procuraturii 5. Aprecierea și analiza factorilor de risc în activitatea procurorilor 6. Identificarea factorilor de risc în situații concrete din activitatea procurorilor și măsurile ce urmează a fi întreprinse între diminuarea factorilor de risc. 7. Influența factorilor de risc în activitatea practică a procurorilor. 8. Identificarea și aprecierea factorilor de risc în viața privată a procurorilor. 	<p>Discuție.</p> <p>.</p> <p><i>Seminar</i> Discuții. Studiu de caz.</p>	<p>Lectura surselor din Lista bibliografică.</p> <p><i>Ore practice</i> Lucrul în grup. Soluționarea spețelor.</p>
<p><i>Tema 3. Răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorilor</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cadrul legislativ, care reglementează răspunderea disciplinară a procurorilor. 2. Mecanismul existent în organele procuraturii de sancționare disciplinară. 3. Competențele la cercetarea și aprecierea acțiunilor, inacțiunilor procurorilor pasibile de sancționare disciplinară. 4. Competențele secției securitate internă și ale 	<p><i>Curs</i> Prelegere. Discuție.</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p>

<p>organelor de autoadministrare a procurorilor în cazurile de încălcare a eticii și conduitei procurorilor.</p> <p>5. Consecințele aplicării sancțiunii disciplinare în privința procurorului și ridicarea sancțiunii disciplinare înainte de termen.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să expună și să aprecieze prevederile legislației în vigoare, care reglementează răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorilor. 2. Aprecierea acțiunilor-inacțiunilor procurorilor în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu și în viața privată pasibile de sancționare disciplinară. 3. Analiza și aprecierea mecanismului existent în organele procuraturii de sancționare disciplinară a procurorilor. 4. Aprecierea competențelor secției securitate internă la cercetarea delictelor procurorilor pasibile de sancționare disciplinară 5. Aprecierea competențelor organelor de autoadministrare a procurorilor la examinarea procedurilor disciplinare 6. Întocmirea proiectelor de Hotărâri ale Colegiului disciplinar în situații etice concrete. 7. Analiza situațiilor etice concrete. 8. Analiza și propunerea îmbunătățirii mecanismului existent de sancționare disciplinară a procurorilor și forme noi de responsabilitate pentru abateri disciplinare. 	<p style="text-align: center;"><i>Seminar</i></p> <p>Analiza proiectelor de Hotărâri ale Colegiului disciplinar, CSP.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Lucrul în grup. Soluționarea spețelor.</p>
<i>Tema 4. Aspecte generale cu privire la management.</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definirea Leadershipului și Managementului, diferența între ele și interacțiunea. 2. Reguli generale pentru manageri, formarea echipei. 3. Rolul comunicării în management. 4. Soluționarea conflictelor de către manager. 5. Repartizarea sarcinilor în cadrul echipei. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să cunoască definițiile Leadershipului și Managementului. Să cunoască deosebirile și punctele de tangență între cele două noțiuni. 2. Să cunoască regulile generale pentru manageri. 	<p style="text-align: center;"><i>Curs</i></p> <p>Prelegere. Proiector/laptop</p> <p style="text-align: center;"><i>Seminare</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p>

3. Să aplice regulile generale pentru formarea echipei 4. Să cunoască care este rolul comunicării în management. 5. Să aplice metodele de soluționare a conflictelor de către manager. 6. Să cunoască modul de repartizare a sarcinilor în cadrul echipei.	Discuții. Studiu de caz. Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Lucrul în grup. Simularea.
Tema 5. Procurorul conducător al grupului de urmărire penală		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> 1. Cadrul legal care stabilește atribuțiile procurorului de conducător al grupului de urmărire penală. 2. Principii de formare a grupului de urmărire penală. 3. Stabilirea sarcinilor în cadrul grupului de urmărire penală. 4. Comunicarea în cadrul grupului de urmărire penală. 5. Monitorizarea executării sarcinilor stabilite în cadrul grupului de urmărire penală. 6. Valorificarea performanței grupului de urmărire penală. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> 1. Să cunoască cadrul legal care stabilește atribuțiile procurorului de conducător al grupului de urmărire penală. 2. Să cunoască principiile de formare a grupului de urmărire penală. 3. Să cunoască modul de stabilire a sarcinilor în cadrul grupului de urmărire penală. 4. Să cunoască cum se realizează și care este rolul comunicării în cadrul grupului de urmărire penală. 5. Să cunoască modul de monitorizare a executării sarcinilor stabilite în cadrul grupului de urmărire penală. 6. Să cunoască modul de valorificare a performanței grupului de urmărire penală și care este importanța acesteia pentru consolidarea echipei.	<p style="text-align: center;"><i>Curs</i></p> Prelegere. Proiector/laptop <p style="text-align: center;"><i>Seminare</i></p> Discuții. Studiu de caz. Tablă flipchart	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> Lucrul în grup. Simularea. Întocmirea planurilor de efectuare a urmăririi penale.
Tema 6. Procurorul conducător al echipei de procurori		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> 1. Cadrul legislativ și normativ care reglementează atribuțiile conducătorului echipei de procurori.	<p style="text-align: center;"><i>Curs</i></p> Prelegere. Proiector/laptop	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> Brainstorming.

<p>2. Stabilirea scopurilor și obiectivelor pentru echipa de procurori și a sarcinilor individuale pentru fiecare membru al echipei. Evaluarea performanței.</p> <p>3. Mentoratul în integrarea noului personal.</p> <p>4. Managementul conflictelor în cadrul unei echipe de procurori.</p> <p>5. Managementul schimbării aplicat la conducerea unei echipe de procurori.</p> <p>6. Adoptarea deciziilor .</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Să cunoască cadrul legislativ și normativ care reglementează atribuțiile conducătorului echipei de procurori.</p> <p>2. Să cunoască modul de stabilire a scopurilor și obiectivelor pentru echipa de procurori, precum și a sarcinilor individuale pentru fiecare membru al echipei.</p> <p>3. Să cunoască modul de evaluare a activității desfășurate de către membrii echipei în vederea realizării scopurilor și obiectivelor stabilite.</p> <p>7. Să cunoască despre modalitate de aplicare a mentoratului la integrarea noului personal. Managementul conflictelor în cadrul unei echipe de procurori.</p> <p>8. Să cunoască cum poate fi aplicat managementul schimbării la conducerea unei echipe de procurori.</p> <p>9. Să cunoască cum pot fi adoptate deciziilor pentru a fi realizate scopurile și obiectivele stabilite dar cu menținerea unei echipe consolidate .</p>	<p style="text-align: center;"><i>Seminare</i> Discuții. Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor din Lista bibliografică.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Lucrul în grup. Simularea. Crearea actelor de planificare și organizare a activității echipei de procurori.</p>
---	---	---

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- Participarea audiențelor în cadrul seminarelor;
- Realizarea activităților individuale și de grup;
- Răspunsuri verbale, participare la dezbateri/studii de caz;
- Redactarea unor acte în baza temelor studiate.

B. Evaluarea finală va consta într-un examen realizat în formă scrisă la finele semestrului, având ca finalitate prezentarea răspunsurilor la subiectele teoretice studiate la orele de curs și la orele practice în domeniul managementului în organele procuraturii și etica și conduită profesională a procurorului.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova
2. Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25.12.2008
3. Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16-VVI din 15.02.2008
4. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008
5. Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr.90-XVI din 25.04.2008
6. Legea privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice nr. 271-XVI din 18.12.2008
7. Codul Muncii (disciplina muncii).
8. Codul de procedură penală al Republicii Moldova
9. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene din 2000.
10. Recomandările Comitetului de Miniștri REC (2000) din 11.05.2000 privind codurile de conduită pentru funcționarii publici și REC (2000) 19 cu privire la rolul procuraturii în cadrul sistemului de justiție penală.
11. Ghidul European al eticii și conduitei procurorului (*Ghidul de la Budapesta*), adoptat la Conferința Procurorilor Generali din Europa la 31.05.2005
12. Recomandarea REC (2012) 11a Comitetului de Miniștri către Statele Membre cu privire la rolul procuraturii în afara sistemului de justiție penală
13. Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori (*Carta de la Roma*)
14. Regulamentul Colegiului disciplinar (2014)
15. Regulamentul secției securitate internă.
16. Regulamentul cu privire la efectuarea controlului de serviciu în organele Procuraturii.
17. Codul de etică și conduită al procurorului (2015).
18. Regulamentul Procuraturii Generale, aprobat prin Ordinul nr. 52/3 din 21.06.2010 a Procurorului General;
19. Regulamentul privind actele normative ale Procuraturii, aprobat prin ordinul nr. 200/22 din 23.09.2004 a Procurorului General;
20. Regulament organizare a ședințelor de darea de seamă ;
21. Ordinul nr. 56/8 din 10.04.2008 a Procurorului General cu privire la aprobarea Planurilor semestrial de activitate;
22. Regulamentul privind organizarea totalurilor activității organelor Procuraturii, aprobat prin ordinul nr.100/4 din 30.10.2009.

Literatură didactică și științifică:

1. Bauman Z. Etica postmodernă, Timișoara 2000.
2. Managementul resurselor umane : manualul profesionistului / dr. Adriana Bădescu, Codruța Mirci, Gabriela Bogre. - Timișoara : Brumar, 2008